

Anvisningar för statsbidrag för att stärka den specialiserade psykiatriska vården 2026

Börja med att läsa anvisningarna

Läs anvisningarna innan ni fyller i och rekviderar bidraget.

Anvisningarna för statsbidraget beskriver vilka som kan rekvidera, vad ni kan använda bidraget till, hur ni rekviderar och vilka villkor som gäller.

Bakgrund

Den specialiserade psykiatriska vården för vuxna har genomgått stora förändringar och utveckling under de senaste decennierna. Samtidigt finns fortsatt stora utmaningar enligt flera utredningar och rapporter, bl.a. från Socialstyrelsen. Det handlar till exempel om utmaningar i förhållande till vårdkapacitet, tillgänglighet, kompetensförsörjning och arbetet för att göra vården mer flexibel efter patientens behov.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra nationella utvecklingsinsatser för att stödja regionerna i arbetet med att stärka den specialiserade vården för vuxna med särskilt fokus på ökad vårdkapacitet. Utöver att fördela bidrag ska Socialstyrelsen informera regionerna om bidraget samt stödja de regioner som rekviderar medel för ändamålet. Detta genom att föra dialog med respektive region om de insatser som ska genomföras med stöd av bidraget och hur insatserna ska följas upp på regional nivå. Vidare ska Socialstyrelsen och regionen upprätta en överenskommelse där bl.a. regionens insatser, förväntade resultat och effekter av dessa insatser samt valda uppföljningsmått ska framgå.

Satsningen är ett led i regeringens arbete med att stärka tillgängligheten och korta värdköerna med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för en god, tillgänglig och personcentrerad vård för vuxna i behov av specialiserad psykiatrisk vård vid psykisk ohälsa.

Vilka kan rekvidera?

Regioner kan ta del av statsbidraget.

Vad kan ni använda statsbidraget till?

Syftet med statsbidraget är att stärka den specialiserade psykiatriska vården för vuxna med särskilt fokus på ökad vårdkapacitet.

Ni kan använda bidraget till

Med utgångspunkt i respektive regions identifierade behov ska statsbidraget användas inom följande områden.

1. Att möta det växande behovet av psykiatrisk vård inom den specialiserade psykiatriska vården för vuxna

Det gäller särskilt:

- insatser för att öka vårdkapaciteten inbegripet att öka antalet vårdplatser baserat på befolkningens behov,
- att förstärka och utveckla de akutpsykiatriska verksamheterna, såväl psykiatriska akutmottagningar som mobila arbetssätt.

2. Att göra vården tryggare och mer flexibel utifrån patientens behov.

Detta genom insatser för att öka möjligheten för personcentrerade arbetssätt och metoder som självvald inläggning, i enlighet med nationella kunskapsstöd och rekommendationer.

3. Att skapa mer flexibla övergångar mellan barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri.

Detta genom strukturerade åtgärder för att stimulera flexibla och gradvisa övergångar mellan barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri baserat på:

- den unges behov snarare än ålder,
- insatser för att säkerställa en ordnad överlämning mellan barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri samt
- insatser för att utveckla arbetssätt för att hålla den unge och dennes vårdnadshavare informerade om och vara delaktiga i behandlingen inför, under och i samband med sådana övergångar, även efter barnets 18-årsdag.

Hur gör ni en rekvisition?

- Rekvisitionen öppnar i e-tjänsten för statsbidrag den 1 april 2026.
- Sista dag att rekvirera är den 18 maj 2026.
- För att kunna rekvirera behöver ni ha utsett ett ombud. Mer information finns på [Socialstyrelsens webbplats](#).
- Frågor om ombud och hur ni använder e-tjänsten mejlar ni till: e-tjanst.statsbidrag@socialstyrelsen.se.

När kommer bidraget?

Vi betalar ut statsbidraget som ett engångsbelopp till det konto ni skrivit i rekvisitionen.

Hur stort är bidraget och hur fördelas det?

Det totala beloppet som Socialstyrelsen fördelar för bidragsåret är 1 490 000 000 kronor. Regeringen har beslutat hur stort belopp som respektive region kan rekvirera.

För satsningen på att öka vårdkapaciteten i den specialiserade psykiatriska vården för vuxna, respektive satsningen på att utveckla insatser för att göra vården mer flexibel utifrån patientens behov genom självvald inläggning, baseras medelstillelningen på befolkningsmängd 18+ år i respektive region, per september 2025 enligt uppgifter från Statistikmyndigheten SCB.

För satsningen på att utveckla insatser för att göra vården mer flexibel utifrån patientens behov, genom att skapa mer flexibla övergångar mellan barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri, baseras medelstillelningen på befolkningsmängd 0-25 år i respektive region, per september 2025 enligt uppgifter från Statistikmyndigheten SCB.

Vilka villkor gäller för att få ta del av bidraget?

Villkoren för statsbidraget styrs av regeringsuppdrag till Socialstyrelsen att genomföra nationella utvecklingsinsatser för att stärka den specialiserade psykiatriska vården för vuxna med särskilt fokus på ökad vårdkapacitet.

Mer information om villkoren finns i regeringsuppdraget: [Uppdrag specialiserad psykiatrisk vård](#).

Villkor för att ta del av statsbidraget är att regionen:

- under 2026 deltar i dialog med Socialstyrelsen i syfte att fastställa vilka insatser som ska genomföras och hur insatserna ska följas upp,
- ingår en överenskommelse med Socialstyrelsen där bl.a. regionens insatser, förväntade resultat och effekter av dessa insatser samt valda uppföljningsmått ska framgå.

Dialog med Socialstyrelsen

Under våren 2026 kommer Socialstyrelsen att bjuda in till dialoger om insatser och resultat. Dialogen kommer att ske genom digitala möten. Syftet

är att diskutera vilka insatser regionerna ska genomföra under 2026 för att uppnå syftet med statsbidraget, samt hur uppföljning av förväntade resultat ska ske. Insatserna ska anpassas utifrån respektive regions specifika förutsättningar och identifierade utmaningar. Inför dialogen mellan Socialstyrelsen och regionerna kommer vi att skicka ut ett underlag som stöd och vägledning. Inför dialogen kommer vi även be regionerna skicka in en plan för de aktiviteter som planeras under året samt hur dessa är tänkta att kunna följas upp.

Överenskommelse

Utifrån dialogen (se ovan) ska Socialstyrelsen och den aktuella regionen vara överens om vilka insatser regionen ska genomföra och hur regionens resultat ska mätas och följas upp.

Tidsperiod

Ni kan använda statsbidraget under perioden 1 januari 2026 till 31 december 2026.

Det går bra att göra reserveringar i bokföringen för fakturor som avser bidragsåret men betalas året efter. Förutsättningen är att

- det som fakturan avser ska avse bidragsåret
- fakturan och händelsen ska kunna styrkas vid kontroll.

Dubbelfinansiering är inte tillåtet

Ni kan ha bidrag från flera finansiärer så länge bidraget inte täcker samma kostnader.

Ni ska kunna visa hur ni har använt bidraget

Regionen ska kunna lämna in underlag som möjliggör att Socialstyrelsen kan göra en fördjupad granskning av statsbidragets användning (Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning).

Den region som inte kan lämna ett sådant underlag kan bli helt eller delvis återbetalningsskyldig.

Vilka underlag kan regionen behöva lämna in?

- Utdrag ur huvudbok/kontoutdrag. Det bör finnas ett eget kostnadsställe, projektkod, ansvarsställe eller objektkod för statsbidraget. Redovisningen måste vara tydlig, spårbar och överblickbar.
- Underlag som styrker regionens genomförda insatser.

- Fakturor som styrker nedlagda kostnader. Fakturorna ska vara tydliga och beskriva vad regionen har betalat för.
- Lönespecifikationer och/eller anställningsavtal som styrker lönekostnader.

Hur går redovisning av bidraget till?

Mottagare av statsbidrag ska åiterrapportera hur pengarna har använts.

Socialstyrelsen skickar ett åiterrapporteringsformulär via e-post till regionens registrator under januari 2027. Det är därför viktigt att ni säkerställer att mejlet når rätt funktion i organisationen. Socialstyrelsen kommer anslå senaste åiterrapporteringsdatum på bidragets webbsida under senare delen av hösten.

Om ni inte åiterrapporterar i tid kan regionen bli återbetalningsskyldig.

När kan Socialstyrelsen kräva tillbaka statsbidraget?

Ni ska använda statsbidraget enligt villkoren för bidraget.

Ni är skyldiga att återbetala hela eller delar av statsbidraget om:

- Mottagaren inte har använt hela statsbidraget under perioden 1 januari 2026 till 31 december 2026.
- Någon annan av återbetalningsgrunderna enligt uppdraget är uppfylld.

Socialstyrelsen fakturerar berörda mottagare vid belopp över 1000 kronor.

Hur kontaktar ni oss?

Om ni har frågor om bidraget, behöver ändra kontaktuppgifter eller vill ändra uppgifter i rekvisitionen mejla oss på:

statsbidrag.specialiserad.psykiatrisk.vard@socialstyrelsen.se.